

5. Jun. 1830

FAKTA

Dato:

5. Jun. 1830

Sidetal:

Dagbog A, side 4 verso-7 verso samt 8 verso-9 recto

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

H.C. Andersen

Jens Budtz

Frans Fulling

Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter

Fritz Verner Rosenkrantz

Holger Rosenkrantz

Sophie Benedicte Rosenkrantz, f.

Bülow

Andreas Rydell

O.J. Schmidt

Walter Scott

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus Rørbyes Rejsedagbog 1830", København 1930, s. 18-21 (med udeladelse af 10 linjer)

TRANSSKRIFTION

Den 5te.

Her Fullings¹ Regning for mit Ophold hos ham fandt jeg over al Maade billig, ikke saa billigt fandt jeg mig i at sætte mig paa Vognen næsten i et lige saa slet Veir som igaar Aftes; dog, jeg opdagede til min store Glæde en Fodpose og et Par Kapper som Fru Lindahl² havde efterladt mig, og indhyllet i disse gode Sager •5 verso• tilbagelagt vi, i en næsten uafbrudt Taage og Regn en ellers smuk Vei til Rosenholm. Jeg var paa disse 3 Mille i en ikke ringe Forlegenhed om hvorledes jeg bedst kunne faae denne interessante Bygning at see, da jeg just ei befandt mig saa vel, at jeg kunne saa ganske lade min Tunge bane mig Vei. – At benytte mig af den unge Brodersøns Invitation³ syntes mig en noget liden Grund; dog jeg erindrede mig at han tillige havde anført Forpagteren som en Ven af ham; og til denne var det jeg tog min Tilflugt efter at jeg forgjæves havde anholdt hos Degnen i den nærliggende Landsbye om at modtage Hestene paa nogle Timer. Han var alligevel paa en Maade undskyldt da jeg [overstreget: ikke] troer han havde hverken Plads eller Æde. – Altsaa jeg kjørte med et Slags Dristighed los paa Gaarden, dog for i muligt Tilfælde at være sikret et anstændigt Tilbagetog lod jeg Kusken holde i Allen og tiltraate selv mit Speidertog. – Da jeg var kommen igjennem den forreste Port fandt jeg paa højre Side et Værelse, hvor en Deel Jydinder vare beskæftigede med •5 recto• at gjøre Malkebøtterne rene; da det angik Mælk saa ansaa jeg det for et god Varsel og spurgte raskt efter Forpagteren⁴ i hvem jeg traf en temelig ung Mand som lod til at være en god og betænksom Landmand. Efter at jeg havde rygtet mig Ærinde hvori jeg ikke undlod at beraabe mig paa den unge Dragonofficer,³ samt hvor ondt det gjorde mig og hvor skamfuld jeg var over at foruleilige ham, anholdt jeg uden videre om et Sted til at udhvile mig en Times Tid, da jeg endnu virkelig befandt mig ilde, og blev strax af ham anviist et Værelse, hvor jeg tilbragte en just ikke rolig Time i en temmelig kort Seng. Da jeg igjen traadte ind til Fussles⁵ sagde han mig at han havde underrettet Baronens⁶ om min Ankomst, og et Øjeblik efter saa jeg en gammel Mand med et virkelig ærværdigt Udvortes i en gammel Frakke komme over fra Slottet til Forpagterboligen. Idet han traate ind i Stuen formeldte jeg ham min Compliment samt min Hilsen til ham fra hans Brodersøn •6 recto• og blev strax inviteret til at bese Slottet og alle Herligheder samt ikke at forlade Stedet ude først at have tilbragt Middagen med hans Familie. Da Forpagteren ikke vilde lade mig gaae førend jeg havde drukket Kaffe maatte jeg vel finde mig deri omendskjøndt jeg tænkte paa de bedrøvelige Følger en saa stor Kop Kaffe kunde have for mig. Baronens plaserede mig da vi først havde naaet Haven imellem sig og Hr Pastor Beck⁷ til Søebye, som imidlertid var kommen til og i dette Optog besaa vi og raisonerede over Haven og en Deel af Skoven. Da dette var bestilt sagde jeg Farvel til Forpagteren som skulde reise til Aarhus med hans lille tykke men ganske

nette Kone for at see Konge-Stadsen⁸ som den blev kaldet, og blev [jeg] derpaa af Baronen anbefalet et ikke ilde Sted til at oversee Slottet, som imponerede mig meget ved sin vel conserverede gammel-tydske Bygningsstiil. Efter at jeg i et meget koldt og raat Veir havde fuldført en lille Tegning, blev jeg af den Gamle vist omkring i •6 verso• det Indre som jeg til min Forundring fandt fuldkommen at svare til det Ydre paa nogle enkelte Møbler nær, som Tiden vel havde gjort nødvendig. Først traadte vi ind i en stor Riddersal hvor helle det adelige Register paraderede i noget udslitte Rammer men som gjorde sin gode Virkning og efter at have gjenemgaaet alle disse stolte Forfædre, og beseet de andre Værelser, hvoraf en Deel er betrukne med Gobelins-Tapeter, blev ogsaa adskillige Couriosa, hvoriblandt Fruens Værelse med levende Fugle, mig foreviist; til Slutningen blev jeg ført ned af den store Trappe til Gaarden og igjennem et Huugehuus, som i ældre Tider havde tjent til Vestibule, ind i den forfaldne og meget lave Kirke, hvor Intet egentlig var mærkeligt, derimod havde Sacerstiet som befandt sig i et af de runde Hiørnetaarne et ganske net Loft i Form af en Stjerne dannet ved Vælvinger. En gammel Tjener en Person fra W. Scoth's⁹ Romaner kom at melde at der var serveret, hvorpaa vi traate •7 recto• ind i Spiiseværelset, hvor der stod et meget langt Bord, som da Familien ikke var samlet for en Deel blev tomt. Baroneren fortalte ved denne Lejlighed at han endnu havde 11 Børn levende men som Baronessen¹⁰ berigtigede til 12 da hun bemærkede at hendes Mand sædvanlig ikke lod det komme an paa et Par mere eller mindre. Hun var forresten en meget artig Kone som ei ugjerne saae at man kaldte hende Frue Baronese. Hendes ældste Datter syntes at have lidt [noget] tilbage i [hendes] Væsen fra Opholdet i Kjøbenhavn og havde for mig ogsaa nogen Lighed med Frøken C Bertaut;¹¹ en ung Pige næsten paa samme Alder, som sad længere nede ved Bordet lente ikke at lade [gøre] hendes smukke brune Øjne gjældende; Pastoren var ikke af mange Ord hvorfor som en Følge vi andre hele Tiden pasierede i et Væk, og jeg ved denne Leilighed fik at vide at Godserne bleve administrerede og at Baroneren selv var 1ste Administrator. Da jeg saaledes havde tilbragt nogle Timer imellem disse mig ganske fremede Mennesker tog jeg Afsked for endnu inden Aften •7 verso• at naae til Randers, og blev af Baroneren og Baronessen inbuden til ikke at forglemme Rosenholm naar jeg engang igjen skulle komme der i Egnen. For ikke at tage Feil af den noget irsøme Vei fik jeg af Baroneren en Rytter med som førte mig til Clausholm igjennem en Egn som afvexlede med Skove Sletter og store Udsigte. Vi kom forbi nogle Vandmøller som havde meget smukke Beliggenheder og jeg tror virkelig at kune have tilbragt nogen Tid ret behagelig og nyttigt i denne Egn. Clausholm fandt jeg ikke at svare til min Forventning, hvorfor jeg ogsaa efter at Hestene havde udvilet lidet fortsatte Veien til Randers hvor jeg ankom Kl 7 i temmelig smukt Veir. Jeg havde denne hele Dag befundet mig ilde og først efter at have udvilet lidet blev jeg af Andersen¹² vist

omkring i Byen som just ikke har mange Seeværdigheder. Da A. var ankomet til Byen [før mig] havde han haft Leilighed til at besee det Indre af Kirken med nogle faae andre Ting som ikke skal have •8 verso• meget at betyde. Det Ydre af Kirken var [er] meget propert og pænt, den er ligesom Aarhus Kirker rød med vide Furer, forresten har den et Taarn som ogsaa synes at være afkortet ligesom de 3 Taarne paa Domkirken i A. I Randers og Omegn finder man en betydelig Deel Storke som med deres Knepren og med [overstreget: en eget] nogle Uglers Skrig udgjorde en snurrig Musik. Hospitalet synes ogsaa at have været en ældre Bygning, paa Endegavlen findes et Par malede ældre Vaabener som kunne være snurrige nok; dog mere gefalt mig en Dør paa Kirken hvor der var anbragt Basrelief af Bibelen. Allerede i Randers finder jeg mere kleinstetisch, da A og jeg flere Gange paa Gaden hørte Forundringer over vore stakkels grønne Huer. Den gamle Lazarus seer jeg har heer etableret sig som Kræmmer og nedladt sig i et Firma formodentlig ved fremmede Midler da Karlen jo som bekjendt var fattig. Om Morgenen før min Afreise aflagde jeg mit Kort hos Cartensen¹³, som var reist •9 recto• til Aarhus med Kamerjunker Lüticov.¹⁴ Paa Giestgivergaarden hos Rydel¹⁵ er temmelig dyrt og Her Giestgiveren synes ikke at bryde sig synderlig om at faae Gjæster. [Man siger, han har været Corsar.] Modtaget et Besøg af en Student Smidt¹⁶ som kom over med Dampbaaden paa samme Tid som jeg.

¹ Gæstgiver og vinhandler Frans Fulling.

² Maren Svinth Lindahl, f. Olsdatter, som havde stillet sin vogn til rådighed for Rørbye.

³ Rørbye var 3. juni blevet opfordret af Fritz Verner Rosenkrantz til at besøge dennes onkel på Rosenholm, baron Holger Rosenkrantz.

⁴ Jens Budtz.

⁵ Rørbye mener formodentlig Budtz.

⁶ Baron Holger Rosenkrantz.

⁷ Præsten i Søby hed dog ikke Beck, men Niels Jacob Schou (1771-1850), der senere samme år blev erstattet i embedet af Hans Frederik Gøtzsche (1796-1839).

⁸ Frederik VI ankom samme dag til Aarhus, hvor han blev til den 15. juni, hvorefter rejsen fortsatte til Randers og Aalborg.

⁹ Walter Scott.

¹⁰ Baronesse Sophie Benedicte Rosenkrantz, f. Bülow.

¹¹ Uidentificeret. Muligvis Bertouch.

¹² H.C. Andersen.

¹³ Uidentificeret, jvf. Cartensen.

¹⁴ Hans Helmuth Lüttichau.

¹⁵ Andreas Rydell.

¹⁶ O.J. Schmidt.

Plan, som Kongens Maadts Placindertid alle
sine hede almindelig i Tylkath. - Kraft til Mithy
for Tuller, Valfab med Sammenligning Littere
for Odense, om Eftermiddagen saavel at Varter af
Amdelene for sig selv som for sig selv. -
men - Hanses Læstet Brests Melanin saa
Kosthuse, bestaende af Gebauer, som skal adgik
mygt sundt Landstykke og et for Gammelmaleri.
Efter at have for Amdelene og for sig selv.
Konger byder sig mig til Gebauer for et Kong
Kosthuse som for sig selv og for sig selv.
Littere Amdelene for Guller og for sig selv.
amodtoren at indføre mig for dem saavel sig
ungang igennem som til Amdelene. - det byder sig
at blive saavel sig selv, som for sig selv.
Littere Amdelene. den 2de - for sig selv og for sig selv
med Guller for sig selv og for sig selv.
alle saavel sig selv og for sig selv.
Konger saavel sig selv og for sig selv.
Littere Amdelene og for sig selv.
amodtoren og for sig selv og for sig selv.

5
* At guds Maltebattonens orme, da det angik Mids
led anseer sig til for at guds Bærel, og skæmpet
af den Fuggetarm; som sig dog en Maaned
Mægtig som det Maltebattonens anseer sig, at det
mand. Jætte at sig færdiglyst mig drind for
sig i de lande det berede mig og den sig
gæstfærdig, færdig for at det gæstfærdig og
hæder færdiglyst sig for os som at for at det
angik sig uden videre om det det det
mig nu det sig, da sig andren indtaly best
mig alle, og den sig af den anseer sig at
for sig det sig og sig sig sig sig sig sig
samme, det sig. Da sig sig sig sig sig sig
sig sig sig sig sig sig sig sig sig sig sig
Lorenzen om min Andægt, og at sig sig sig
for sig en gemme Mægtig og at sig sig sig
om det sig sig sig sig sig sig sig sig sig
for sig sig sig sig sig sig sig sig sig sig
da ind i det sig sig sig sig sig sig sig sig
samt min sig sig sig sig sig sig sig sig

tilbagekastet mig i en næsten uafbrudt Raar og Saag
en aller sundt Bani til Rosenholmen. Jeg var
gaaet derop i Mille i nogle ringe Aar og havde
en smule af mig selv. Ligesom jeg saa snart i Aars
Liggen at jeg da jeg først er besejlet mig saa
end, at jeg Ligesom saa ganske lidt med Ligesom
barnet mig Bani - Ad baugbar mig af den unge
Lederers Færdighed og Ligesom mig en meget Lidt.
Gæret; dog jeg ventede mig at jeg vilde finde
en smule af mig selv som en Bani af sig selv; og til
Ligesom var det jeg tog mig til sig selv og endelig
Ligesom fandt sig selv for sig selv i den smule
Ligesom om at mig selv. Jeg saa ganske Ligesom.
Jeg var alle de Aar en Bani mig selv da jeg
Ligesom var saa sand som den Ligesom alle. Altså
jeg Ligesom mig selv mig selv Ligesom Ligesom
jeg for i mig selv Ligesom at mig selv mig selv
Ligesom Ligesom Ligesom Ligesom; Altså og Ligesom
Ligesom mig selv Ligesom. Da jeg var Ligesom
den smule Ligesom Ligesom jeg saa Ligesom Ligesom
Ligesom en Bani Ligesom Ligesom Ligesom Ligesom

og blev floop i nattetid til at løse Stakkely alle
Guldguldene samt alle de forældede Klodder og fiske
alt som tilbørgt Misogyan med Guld Læder.
De Tongyghermer alle melle. Lade mig gear foran
jeg faldt i dvalde Læffe maatte jeg vil sende mig
der i omvendt fjend. jeg Kædet gear de kadreddy.
Sølger nu saa stor Læg Læffe demne same sendig.
Baronen glæmde mig da ni først sende maatte
Garnet, mullerum sig og The Læffe Rættel
Læbys, som i nattetid var Kommen Out og i dette
Læge løser ni og raisonvare omve Jæper og an
Læde af Dødsen. da dette var det alle sende jeg
først til Tongyghermer som stude ruse til alle
hens med store lille Læffe men gæfte netter
Læge for at saa Læge Stakkely som den blev
Læde, og blev idet Læge af Baronen antog alle
at alle idet det alle omvendt Stakkely, som
ingen vore mig maatte med sin net raisonvare
garnet tykke Lægeingstid. Men at jeg i at
maatte Læde og net Bar sende fiske net alle
Lægeing, den jeg af den gamle nette andring i

det Tude som jeg helme forundringst
fuldmægtig. Altså vil det være som nogle
andette Middel nok som det er med sandt gjort
indvandt. I det hende mig som jeg har sidde
spal for selve det adelige kongerige herredømmet
i nogle indtætte Lænder som jeg gode sin gode
Hilsming og alle at fare gennem gæst alle disse
stætte hofsteder og biskop de alle de Koralper
for at de sandt for hederen med Guldens
Lænder, om og so indtætte Lænder, som blandt
Lænder Koralper med Lænder indtætte som
indtætte, til hederen som jeg sidde med af Lænder som
Lænder til Gæster og i gennem at hederen som
i alle Lænder som jeg til hederen ind i den
for alle og nogle Lænder Lænder, som Lænder og alle
nok indtætte, der med sandt hederen som hederen
jeg i Lænder som jeg hederen at gæster med
Lænder. Lænder som Lænder hederen med hederen
Lænder gennem Lænder an hederen Lænder hederen
Lænder som Lænder Lænder som jeg med hederen

ind i Nyttens vort, hvor adre stodes i meget
Længde, som de Søjlerne ikke var foruden for
en sandt blev tomt. Dermed forstillede sig den
Lidelse at jeg ender i ferd. Hverne bannede
man for Carousen i begyndelse af 1820 da den
bannede at ferd. Mand forvare sig alle steder og
komme ad gade alle over alle steder. Den
var forresten en meget uelig. Den var en rigtig
vold som at man alle steder blev Carousen. Den
afværgte sig at den var rigtig, selv om den var
afslidde: Cybentaren og ferd som mig og for mig
Lidelse med Liden (Lidelse), en mig sigt udfør
gaa sammen alle som sad bogen med ved Liden
Liden ikke at alle steder ferd blev som
guldende, festeren var ikke af mange. Det forrest
som at følge en anden. Alle Liden var i Liden.
og jeg med den Lidelse ferd at vide at det
jamen blev administration og at Liden blev
var Administration. Da jeg jaledes ferd alle
nye Liden i mellem det mig gaa for mig
Manneste by jeg alle steder ferd inden alle.

at naar til Rensers, og blev af Carroun y Carroun
compos. induden til idde at forplumum Rosen.
holer naar jeg migang ejder Kulle Lamma der
i fjuar. For idde at lya fackal der migst
at Giorin Wai sid jeg af Carroun an Gyltan und
fom firta mig til Clauskolow byjournen an
Lya som afplagade und Blom Odellan y fton
Ostfjof. No Lom fortimngla Blaudmiller som
foudt migst fjuarldes Lelijanfader y jeg Goud
mudaly at Lura som liltkoyt migst til ord
Lofagelig y indstigt o duma Lya. Clauskolow
foudt jeg idde at fura til min berommling
foudt jeg og fpa afland Gyltan foudtindilal
Lidit foudtatta Woinum til Rensers foudt jeg
andole. Al i trimmaly fjuarld Wair. Jeg foudt
dum fole dy befundel mig idde y foudt aflan
at fura indilal Lidit. Wai jeg aff Audnosen migst
foudt Lying. Lya som foudt idde foudt many foudt
foudt. Al A. naar andomel foudt Lya foudt foudt
foudt Lelijafad til at Gyltan der Wair af Gyltan
und migst foudt andra Lya som idde foudt foudt

Junydt at Sofgde. Vallyden af Eirhan ¹⁷⁴¹
unghyggende og gaud den bar lige som Aertens
Eirhan, ved midt i den store fureplan for den
at laare fureplan fyndt det mere afbrudt lige
som den 3. Maaned gaa Vandrettede. O. I. Siden
og Amys finter man en betydelig del Stodde
som med den Engrens og med en god Allghens
Hvis udgode en furening Mispid. Hifselat som
mer ofte at fane vorde en ellers Ligning gaa
Ludgalden finter at for smalt de ellers Mest
den Eum den furening med, de mere gefalt
mig en for gaa Lide. Smal den mere adbrudt
Klarvaler af Kipalun. Allmand. Siden
finter jeg mere Hinfotijst da dog jeg for
gangs gaa Gaden for, Lovindringes unanore
Haldde grunde fure. Den gamle Legeris
fure gaffes fure at ablerat sig som. Havnore
og hald sig i at tirne furendtly med fure
omade Midler da. Lerdan jo som furendtly mere
fattet. Den Mergen furene Afriif aflygt
Hid End for Lerdan, fure mere.

Det Carliens med Sammenkomsten Luthers. Jac⁹
Gjættensgaarden for Lydel i Sammenlyggende
og i sin Gæstgæstgæstgjættensgaarden at begge sig
Lig den af Gaar Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
nu Medens Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
gæstgæstgjættensgaarden at begge sig. Dindig mægtig Juni 6°
fortælle jeg tillige med Audesten, som sendt
anmoder mig om den Glæde og de Gæstgæstgjættensgaarden
til Hørborg, man Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
i Audesten Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
underste Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
Kæmpe, da nu Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
med Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig, som jeg ikke fandt
sendt sendt om Audesten Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
Luthers tillige Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
ifor sendt om den Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig. Inden
marckman mægtig Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig, da man
de Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig
an Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig Gæstgæstgjættensgaarden at begge sig